חלק פרק אחד עשר סנהדרין קא.

שדעתו קצרה. משיש ללבו כל דאגות חבירו ודואג על כל מה שעתיד לבא עליו: **רחבה.** ואינו משיש ללבו דאגה כל כך. ל"א דעתו קלה רגון: **והא איכא שבתות וימים טובים.** שאין לך עני בישראל שאין לו מעדנים: **שנוי וסת.** משנה וסת ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול

שדעתו קצרה וטוב לב משתה תמיד זה שדעתו רחבה [6]**ואמר** ר' יהושע בן לוי כל ימי עני רעים והאיכא שבתות וימים טובים כדשמואל [7]דאמר שמואל שינוי וסת תחלת חולי מעיים תנו רבנן [8]הקורא פסוק של שיר השירים ועושה אותו כמין זמר והקורא פסוק בבית משתאות בלא זמנו מביא רעה לעולם מפני שהתורה חוגרת שק ועומדת לפני הקב"ה ואומרת לפניו רבונו של עולם עשאוני בניך ככנור שמנגנין בו לצים [9] אמר לה בתי בשעה שאוכלין ושותין במה יתעסקו אמרה לפניו רבונו של עולם אם בעלי מקרא הן יעסקו בתורה ובנביאים ובכתובים אם בעלי משנה הן יעסקו במשנה בהלכות ובהגדות ואם בעלי תלמוד הן יעסקו בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלכות חג בחג העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי [10]שמעון בן חנניא כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר [1]ודבר בעתו מה טוב: [A]והלוחש על המכה וכו': [11]אמר ר' יוחנן [2]וברוקק בה לפי שאין מזכירין שם שמים על הרקיקה איתמר רב אמר אפילו נגע צרעת ר' חנינא אמר אפילו ויקרא אל משה תנו רבנן סכין וממשמשין בבני מעיים בשבת [3]ולוחשין לחישת נחשים ועקרבים בשבת [4]ומעבירין כלי על גב העין בשבת אמר רשב"ג [5]במה דברים אמורים בכלי הניטל אבל בכלי שאינו ניטל אסור ואין שואלין בדבר שדים בשבת רבי יוסי אומר אף בחול אסור אמר רב הונא [A] [12](אין) הלכה כר' יוסי ואף רבי יוסי לא אמרה אלא משום סכנה כי הא דרב יצחק בר יוסף דאיבלע בארזא ואתעביד ליה ניסא פקע ארזא ופלטיה [13]ת"ר סכין [14]וממשמשין בבני מעיים בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול היכי עביד רבי חמא ברבי חנינא אמר סך ואחר כך ממשמש רבי יוחנן אמר [15]סך וממשמש בבת אחת תנו רבנן שרי שמן ושרי ביצים מותרין לשאול בהן [B] [16]אלא מפני שמכזבין לוחשין על שמן שבכלי ואין לוחשין על שמן שביד לפיכך סכין משמן שביד ואין סכין משמן שבכלי רב יצחק בר שמואל בר מרתא איקלע לההוא אושפיזא אייתי ליה מישחא במנא שף נפקן ליה צימרי באפיה נפק לשוק חזיתיה ההיא איתתא אמרה זיקא דחמת קא חזינא הבא עבדא ליה מלתא ואיתמי אמר ליה ר' אבא לרבה בר מרי כתיב [2]כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך וכי מאחר שלא שם רפואה למה אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך אם תשמע לא אשים ואם לא תשמע אשים אעפ"כ כי אני ה' רופאך אמר רבה בר בר חנה כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמר להן חמה עזה יש בעולם התחילו הן בוכין ורבי עקיבא משחק אמרו לו למה אתה משחק אמר להן וכי מפני מה אתם בוכים אמרו לו אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה אמר להן לכך אני משחק כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין דובשנו מדביש אמרתי שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו ועכשיו שאני רואה רבי בצער אני שמח אמר לו עקיבא כלום חיסרתי מן התורה כולה אמר לו [3]לימדתנו רבינו [2]כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ת"ר כשחלה ר' אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' טרפון ור' יהושע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא נענה ר' טרפון ואמר טוב אתה לישראל מטיפה של גשמים שטיפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה ר' יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי עקיבא ואמר חביבין יסורין אמר להם סמכוני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי שאמר חביבין יסורין אמר לו עקיבא זו מנין לך אמר מקרא אני דורש [4]בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלים [וגו'] ויעש הרע בעיני ה' וכתיב גם

משום לידה: **כלי על העין.** שכן דרך ליתן כלי ממכות על העין כדי לקרר העין. מ"ב כגון שעושין לאדם שחם בעינו מקיפים עינו בטבעת: **כלי הניטל.** כגון מפתח סכין וטבעת: **בדבר שדים.** שכן עושין כשאומרין שום דבר שואלין במעשה שדים והם מגידים להם ואסור לעשות בשבת משום ממצוה חפצך (ישעיה נח): **אף כאן אסור.** לשאול בשדים כדמפרש לקמן משום סכנה: **כי הא דרב יצחק.** היה שואל במעשה שדים ונקש השד להזיקו ונעשה לו גם [7]וכלנו האדו: **סך ואחר כך ממשמש.** הוי שנוי דבמול דלך למשמש ואח"כ לסוך: **שרי שמן.** יש מעשה שדים ששואלין על ידי שמן וקרי להו שרי שמן והייגו שרי בוהן. ויש ששואלין בשפופרת של בילה וקרי להו שרי ביצים: **אלא שמכזבין.** לכך נמנעו מלשאול בהן: **לוחשין על שמן שבכלי.** אותן העושין מעשה שדים דרכן ללחוש על שמן שבכלי ואין דרכן ללחוש על שמן שביד שאינו מועיל לפיכך אדם יכול לסוך על ידו משמן שביד ואין לחוש שמא נעשה בו מעשה שדים ואין בו סכנת השד: **שף.** סך שמן בפניו: **למחין.** מבעבועות מלנ"ן: **ויקח דחמת.** רוח של אותו שד ששמו חמת אני רואה בפניך שאחזתך: **חמה עזה יש בעולם.** על עצמו היה אומר שבעם עליו המקוס והכניד חוליו: **שלא ומן שבייתי רואה אם רבי שאין יינו ממחין וכו'.** כלומר שהיתה הלתה בכל מעשיו: **אמרתי קבל רבי אם עולמו.** כל שכרו: **רואה רבי בצער.** ושכרו משתמר להבא לכך אני שמח: [8]**מדבריו.** מתקלקל ונעשה לגול מחמת חמימות: **כלום חסרתי.** שאתה אומר אני סובל עונותי: **שנגנל חמה בעולם הזה.** ולא לעתיד שמאורות מתחלשות: **חביבין יסורין.** שמכפרין עליך: גם

מסורת הש"ס

6) כתובות קי: (נדרים לז) כ"ב קמו., ב) (נדרים לז: וש"נ), ג) (מב' כלה), ד) (בב"מ: נרים), ה) (ברכ' אלפס פרשת ר' יהושע), ו) סנהדרין טו:, ז) ס"א ל"ג, ח) שבת קמז:, ט) (עי' ריב"ש בתשובה ל"ב נרים' הנכונה), י) אולי ל"ל אחר ד"ה שכלו, כ) (ל"ל אחר ד"ה קנד: ד"ה בשהדים ובפירש"י ב"מ לח. ד"ה הדנים מתרץ קלת ע"ש),

גליון הש"ם

גמ' לשריתנו רבינו. כי אדם אין צדיק. עי' שבת נה ע"ב תוס' ד"ה מרבנן וכדרשות הרלב"ח פרשת נח:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אין הלכה. נמחק תיבת אין: [ב] שם אלא מפני. נמחק תיבת אלא וכ"כ הרא"ש לא נרים לה:

לעזי רש"י

מלנ"ן. פצעים.

מוסף רש"י

שדעתו קצרה. כמו עלון וקפדן, עינו רעה בשלו וכשל אחרים (רשב"ם ב"ב קמח:). **והאיכא שבתות וימים טובים.** שם לו מעט ומזונות שהיו מחלקין לעניים מערב שבת לערב שבת, אלא כשמואל אתא קרא לאשמועינן, ויכולה ר' יהושע קאמר לה (שם קמו:). **שינוי וסת.** אפילו לעוכה (כתובות קי:) חוק, כמו עני שכל ימות החול אוכל בשר תרינה וכשבת אוכל בשר. ה"ג תחלת חולי, מתוך כך מתחיל לחלות, ואית דגרסי חולי מעיים (ב"ב שם). **וברוקק בה.** ואח"כ לוחש (שבועות סז:). **שם שמים.** וכהא קאמר כי אני ה' רופאך (שם). **סך ואח"כ ממשמש.** דקסבר כחול ממשמש ואח"כ סך (שבת קמז:). **מדבריו.** מתמיד (שבת קמד:) יגלא טעם דיכשבו והחמיץ, אשמלי"ר בלע"ז, כמו (איוב לא) ובכל תבואתי תשרש, תעקר שרשיה, וכמו (קהלת יב) עד לא ירתק חבל הכסף, יפתחו רמוקות עבותים (ב"מ לח:).

עין משפט
נר מצוה

כא א מרי' פי"ח מהל' עכו"ם הלכה יג סמג עשין ד טוש"ע י"ד סי' קפט קפוף מ:

כב ב מרי' שם טוש"ע שם ועיין בכ"מ:

כג ג מרי' שם הלכה יח ומתג שם טוש"ע שם פעיף ו ומוש"ע ח"מ סי' שכח פעיף מה (וכרב אלפס עוד כתבלתין דף רטו. וגם פתון לפוף פכ"ב בשבת פט:):

כד ד ה טוש"ע ח"מ סי' שכח פעיף מו (וכרב אלפס שם):

כה ו טוש"ע י"ד סי' קעט פעף מו (וכרב אלפס שם):

כו ז ח מרי' פכ"ח מהל' שבת הלכה כח סמג לאוין פה טוש"ע ח"מ סי' שכח פעיף כ:

תורה אור השלם

1. שִׂמְחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב: משלי טו כג
2. וְיֹאמַר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ: שמות טו כו
3. כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: קהלת ז כ
4. בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי בָהּ: מלכים ב כא א

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com